

VOOR HET HOOFDNUMMER

*

*

HÈ Timotheus, sta toch eens even stil jongen, hoe kan ik anders Marius! *Marius!* Blijf in de buurt hoor, jouw haar moet ook nog gekamd worden. Livia, zit je jurk goed? *Ursula!! Niet* op de grond gaan zitten! Hè Titus, let dan toch ook eens op de kinderen! Ik heb mijn handen vol en jij staat daar maar te prevelen, aan jou heb ik ook niks Nee! je krijgt geen snoep, daar is het nou de tijd niet voor. Blijf staan, Marius! Wat dat met jullie is vandaag O

nee maar mevrouw Naso, u hier? Met de hele familie? En ik dacht nog wel dat u eigenlijk niet zo Toch wel? Ik heb u anders niet zo vaak op onze bijeenkomsten gezien. Enfin, hoe meer Livia! Bij vader en moeder blijven! hoe meer zielen hoe meer vreugd. Maar heeft u helemaal geen toilet gemaakt voor deze gelegenheid? O, werkelijk? Nou ja, ik zag het niet direct. Heel netjes hoor! Wat een mensen anders hè? Mijn man zei vanmorgen — nietwaar Titus? — hij zei, dat ze maar op de helft gerekend hadden. Ja hè? We zijn hier toch zeker met zijn zestigen, wat zeg je? tachtig precies? nou, u hoort het. Tachtig precies. Nee, 't is een mooie opkomst, ik kan niet anders zeggen. En het weer werkt ook erg mee, gelukkig maar. Gut, is dat juffrouw Antonia die daar staat? Ja waarempel! Die komt ook alleen maar

vanwege Tullius. Bespottelijk gewoon! Enfin, ik zeg maar, wat is er nou weer? Nou goed, gauw dan maar, in dat hoekje. Direct terugkomen hoor! Er is wel veel belangstelling, vindt u niet? Als alles nou maar goed gaat De kinderen zijn zo *ongezellig* Zou het nog niet haast beginnen? Zeg Titus. Titus dan toch! O, die man van me! Altijd ergens anders met z'n gedachten. Weet jij ook, wanneer het begint? Ja, *daar* worden we niet wijzer van! Ik zal

in elk geval de kinderen vast bij me houden. Wat zegt u? Eng? Och, hoezo? Ja, dat wel, vanzelf hè, maar u moet maar denken, 't is voor een goed doel en dat is nou de laatste keer dat ik je

waarschuw, denk je erom? Stil, daar heb je de muziek, nou duurt het niet lang meer. Luisteren jullie eens even, ja sterkte hoor mevrouw! niet aan je — pats! pats! — neus pulken jij, als nu straks de leeuwen binnenkomen, rustig nou! Ik zeg, als de leeuwen komen dan tilt meneer Tullius, dat is die oude meneer daar, zie je wel? zijn arm op en dan zingen we allemaal lied laat eens kijken eh lied XXVI het eerste en tweede couplet voorzover we het halen en mooi zingen hoor en geen heen en weer gehol dat hoort niet. Timotheus hier ga jij maar vooraanstaan, let op daar zijn de leeuwen al, *hard* zingen hoor”

XII LEEUWEN XII,

welwillend afgestaan door
JULIUS LUCIUS, Gouverneur van Afrika

en

LXXX CHRISTENEN LXXX!!!

Hoe ik mijn decoratie verdiende

MENSEN vragen mij wel eens beleeftheidshalve of ik aan sport doe. Nu, ik heb wat gehockeyed, geroeid, gezwommen, enfn, alles tamelijk onbelangrijk. De enige gelegenheid waarbij ik als atleet iets tot stand bracht deed zich voor omstreeks 1930, toen ik de Militaire Willemsorde verdiende door driemaal om een schoolgebouw te hollen.

De datum is mij uiteraard niet bijgebleven maar de plaats van handeling — een instelling voor openbaar lager onderwijs in de vierde stad des lands — zou ik geschiedschrijvers kunnen aanwijzen, want zij bestaat vermoedelijk nog; en het uur kan ik wel ongeveer reconstrueren. Het gebeurde niet tijdens het speelkwartier: dit immers werd doorgebracht op een binnenplaats, althans een soort enclave, waar grind lag en die versierd was met enige eiken of beuken of dergelijke bomen. Ik herinner me die speelplaats als uitgestrekt; groot genoeg in ieder geval voor verstoppertje waarbij zelfs kleine jongens toch een zekere bewegingsvrijheid behoeven. Als ik iemand hoor uitroepen: „... acht- ennegentig, negenenegentig, honderd! Ik kom!” moet ik weer aan dat verstoppertje denken.

In het speelkwartier was het dus niet. Evenmin, dunkt mij, na schooltijd, hetzij 's morgens of 's middags. Om twaalf uur gingen wij snel huiswaarts, daar op ons gewacht werd met boterhammen en de tijd toch al krap toegemeten scheen. En als de school om vier uur wederom uitging hadden we gewoonlijk geen haast om thuis te komen maar zochten wij ons vertier toch bij voorkeur op de weg daarheen, die onveranderlijk een omweg was en langs draaiorgels, waterwegen, huizen in aanbouw e.d. leidde.

Ik ben dus vol vertrouwen indien ik het moment plaats tussen 1 uur en half 2 's middags. Na het noenmaal toch gingen wij aanstonds weer heen om elkander op het schoolplein te ontmoeten. Daar stond ons nog een half uur ter beschikking voordat de schoolbel weerklonk en die tijd was bestemd voor de vermaken die naar ruimte en duur gelimiteerd waren doch waartoe de speelplaats geen mogelijkheden bood. Het knikkeren b.v. was op grind natuurlijk niet uitvoerbaar. Daarvoor hadden we een trottoiroppervlak nodig en tevens een grote voorraad deelnemers, en beide voorwaarden waren vervuld op het schoolplein kort voor de aanvang der lesuren. 's Ochtends werd er ook wel voor schooltijd geknikkerd, maar de meesten kwamen liever op het nippertje en dus heerste de grootste bedrijvigheid voor half twee.

Dat knikkeren zie ik nog helder voor me. Als iemand een „bam” had, dat was een glazen knikker, dan legde hij deze op een geschikt punt; hij ging er achter zitten met gespreide benen en nodigde de omstanders uit om met knikers op de bam te mikken. De knikers die onverrichterzake het door de bamhouder bestreken gebied bereikten waren voor hem; degene echter die de bam wist te treffen bracht deze daarmee in zijn bezit. De lengte van de baan alsmede de ruilvoet bam—knikers waren afhankelijk van pracht en grootte van de bam. Men had ze nl. in verschillende uitvoeringen.

DE school was rechthoekig en had geen burenen. Aan de voorkant was het plein; het zal wel „schoolplein” geheten hebben, hoewel het helemaal niet groot was en eigenlijk bestond uit een erg korte, ietwat breede straat. Links en rechts liepen straten, vervelende, stille straten, en aan de achterkant had je de singel, die werkelijk vrij mooi was of is, met allerlei gras en bosschages er langs; trouwens, een eind verder werd het aan de overkant zelfs heuvelachtig en niet ver van de plaats waar de Oude Gracht eindigt kan men zowaar een bouwval, althans een stenen gevaarte waarnemen, dat in mijn tijd al even oud was als heden ten dage.

Men kon dus om de school heenlopen en dat werd ook wel eens gedaan, maar slechts werktuiglijk en zonder wedstrijdelement. Dit kwam pas in het

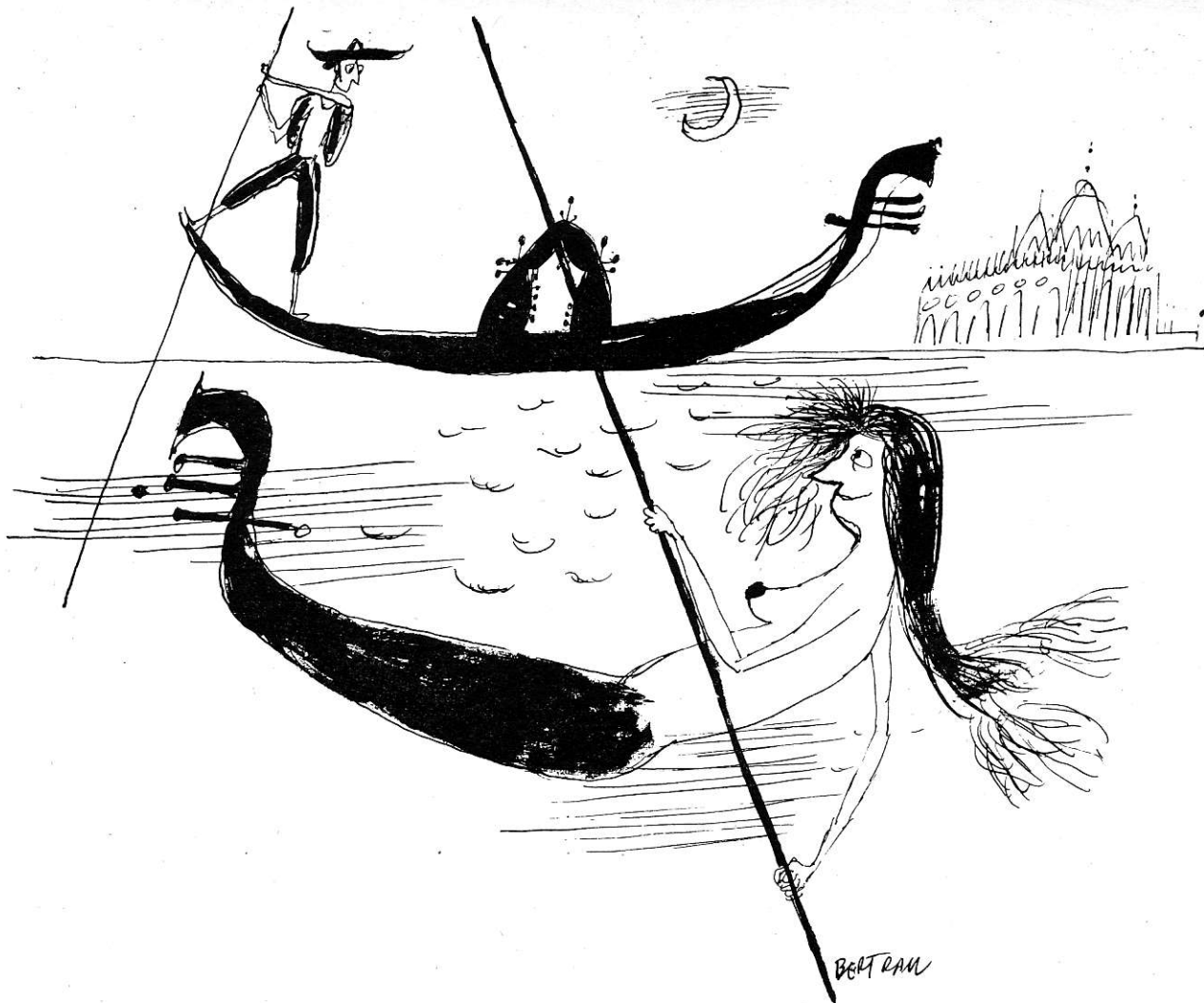
geding, als ik het wel heb, doordat een van de jongens een medaille meebracht. Dit eerbewijs stamde uit de nalatenschap van zijn vader die in Indië gediend had en werd vertoond, misschien alleen ter bewondering of anders wellicht als voorgesteld equivalent van tien grote bammen. Hoe het zij, men besloot een wedren te organiseren met het kostbare voorwerp als prijs. Het trottoir dat de school omgaf diende als parcours; de wedstrijd ging over drie ronden.

ZIJ die niet de jongen met de medaille waren en dus niet als official konden optreden verdeelden zich in toeschouwers en deelnemers. Er waren dikke jongens en jongens met korte benen, slome jongens en onbeminden die a priori al uitgesloten waren. Zij stelden zich langs de baan op, d.w.z. de grootste groep bij de start die tevens finisj was, en verder hier en daar nog wat. De hardlopers verzamelden zich achter de krijtstreep die de rechter voorhoek van het gebouw verbond met de trottoirband. Ik kon vrij snel uit de voeten komen, daar ik niet sterk was. Men gaf mij een goede kans op de eerste plaats. Een andere jongen evenwel, met lange benen, werd algemeen en ook door mij beschouwd als een geducht rivaal. Overigens waren wij beiden zeer bevriend en ik geloof dat hij Cor heette.

Na het uitspreken van de eenvoudige formule „Een; twee; drie!” zetten de sportlieden zich in beweging in de richting van de singel. Onmiddellijk suisde ik ver voor de anderen voorwaarts. De sprint is altijd mijn sterke punt geweest, tenminste vroeger. Men

zou er goed aan doen, eens te letten op jongetjes die zich dikwijls in veiligheid moeten stellen; zij kunnen later op de 100 m roemrijk werk verrichten. Ik liep aanzienlijk uit en toen ik de startlijn voor de tweede maal passeerde had ik een voorsprong van misschien wel tien meter, wat op die leeftijd een hele afstand is. Nog tamelijk fris ging ik de tweede ronde in. Het gejuich, dat op die ene hoek, op de tribunes zozeggd, veelstemmig weerklonk, nam verderop het karakter aan van afzonderlijke kreten, ook heel hartelijk. Opnieuw naderde ik de singel. De straathoek tegenover de school had een zekere betekenis voor ons; daar was nl. het kantoor van een alom bekende behangselfabriek gevestigd en van tijd tot tijd plachten wij daar, met een variant op de firmanaam, „Dooie-rattenlever!” in de brievenbus te schreeuwen. Nu had ik daar geen tijd voor. Daar was alweer de straat die naar het plein voerde. Door de grote ramen in de school kon men de bovenste helft van historische tafereelen zien hangen: Bonifacius

te Dokkum, De Prinses wordt aangehouden bij Goerjanverwellesluis, enz. en soms het Noordelijke gedeelte van een land. Intussen slonk de afstand tussen Cor en mijzelf. Mijn snelheid was niet merkbaar afgenomen, dus waarschijnlijk had hij de zijne opgevoerd; hoe dan ook, ik zag bij het begin van de derde ronde dat mij van de voorsprong nog maar een paar meters restten.

Nu speelt het uiterlijk aanzien bij die dingen een gewichtige rol. De mensen van het vak lopen het liefst achter de eerste man en hopen hem nog juist voor het einde in te halen. Wij voelden ons echter niet veilig als we de leiding niet hadden en daarbij kwamen nog de prestige-overwegingen. Daarom ging ik nog vlugger rennen en dit was dom, want nu kreeg ik een steek in mijn zij.

Een steek in je zij — dit ter informatie van lezers die kwijnend in en uit hun automobielen stappen — is een krampachtige pijn in de heupstreek die hollende personen eensklaps kan overvallen. Wij vreesden dit verschijnsel zeer; het moment was doorgaans ongunstig en achter de handicap zelve doemde de dreiging van het dode neervallen op. Een praktische remedie kenden wij niet. De meeste jongens

gingen in zo'n geval direct tot de wandelpas over, met de hand op de gecompromitteerde plek gedrukt en een smartvolle grijns op het gezicht. Deze therapie zou mij echter zo goed als zeker de zege gekost hebben. Ik vertraagde daarom mijn tempo tot dat van een gemoedelijk drafje en hoopte maar dat het herstel gauw zou intreden. Weinig seconden later snelde Cor me voorbij, luidruchtig ademend, doch intact. Ik volhardde in mijn drafje en zag met wrevel hoe hij zijn positie verbeterde. Enkele supporters die mijn episch getob niet werkeloos konden aanzien gingen naast mij rennen; ze trokken aan mijn armen en duwden tegen mijn romp om mij te bespoedigen.

IK ben een van de verschrikkelijkste kinderen geweest die ik ooit gekend heb, maar nu stond er iets nobels in me op: ik verzette me heftig tegen deze hulpverlening, ik protesteerde en remde totdat ze me loslieten en ik op eigen krachten door kon lopen. Dit was een opwelling van sportiviteit, van ridderlijkheid, waaraan het onderwijs in de Vaderlandse Geschiedenis zonder twijfel niet vreemd was.

De steek in mijn zij was overgegaan en ik herkreëg mijn vorm. Er was ech-

ter weinig hoop meer dat ik de achterstand nog te niet zou doen. Bedenk, dat we al in de laatste ronde zaten.

„Maar er deden toch nog meer jongens mee? Waarom horen we daar niets over?” zo vraagt men. Wel, de andere deelnemers stumperden op een afstand van een schoollengte of meer achter ons aan. Zij waren een klasse minder en beseften dat.

Bij het omslaan van de laatste hoek zag ik verbaasd, dat Cor in contemplatieve houding tegen de schoolmuur stond. Wat was het geval?

Een van die natuurdrangen waaraan geen mens in volle vaart kan gehoor geven had zich doen gelden. U weet wat ik bedoel. Het onverbiddelijk functioneren van mijns mededingers binnenste kostte hem de voorsprong. In mooie, vloeiende stijl passeerde ik hem en kort daarna de eindstreep.

Zo was dan de beslissing gevallen. Er zat iets wrangs in, maar ik was winnaar. Het eremetaal werd mij met schetsmatig ceremonieel ter hand gesteld onder niet algemeen gejubel. Toen luidde de bel en redetwistend gingen wij de school in, naar onze leesboekjes en kroontjespennen.

H. H. POLZER